

har man spillet Bold paa en Maade, som burde være utænkelig i et ordentligt Samfund. Skolen har man misrøgtet paa en højst utiltalende Maade, og den højeste Autoritet, Kirkens Øverste, Biskoppen — ja, det forekommer mig, at heller ikke han staar i noget flatterende Lys. Nu har Embedet været blokeret for anden Gang; men saa vidt jeg kan forstaa, er der nu kaldet en Lærer, som baade Autoriteterne og Beboerne er enige om. Men er nu det hele godt? Kan man nu med Tryghed gaa ud fra, at man vil falde til Ro, og at Skolen, Beboerne og Børnene vil være vel tjente med den Afslutning, Sagen foreløbig har faaet? Man er ganske vist gennem flaarig Kamp og ved at anvende § 8 to Gange naaet til at faa Embedet besat. Men jeg spørger: Med hvem? Med en Mand, som af sine Standsfæller har faaet Vedtegningen „en daarlig Kammerat“. Men denne Betegnelse, synes jeg, udtrykker omtrent det værste, der kan siges om en Mand. Spørg Soldaten, spørg Arbejderen paa Arbejdspladsen, ja, spørg selv Børnene i Skolen. En daarlig Kammerat har efter min Opfattelse en Brist i sin Karakter, som gør ham det meget vanskeligt at øve en heldig Indflydelse paa de Børn, der betros ham. Hvis Regering og Rigsdag af denne for alle interesserede Parter lige uheldige og lige ubehagelige Affære vil tage Anledning til ganske simpelt at ophæve § 8, vilde det kun være til Gavn for alle Parter. Forældrenes eller Beboernes Krav om at faa Indflydelse paa, hvem der skal være Lærer for deres Børn, bestrider jeg aldeles ikke; men saa maa vi faa begyndt ved den rigtige Ende; saa maa vi have givet Beboerne, Sogneraadet, Skolekommissionen Kaldsretten, Ansættelsesretten.

Jeg vil derefter vende mig til nogle Forhold vedrørende Lærernes Lønninger. Jeg har tidligere fra denne Plads omtalt den Skandale, som det maa siges at være, at ca. 600 Andenlærere sidder med Lønninger paa 700, 800 à 900 Kr. Det er Mennesker paa 20—30 Aar, Mennesker, som har ofret en Del paa deres Uddannelse, og som for de flestes Vedkommende har Læsegæld. Jeg skal ikke dvæle yderligere derved og skal kun sige, at disse Mennesker kan leve, men de kan ikke føre nogen menneskeværdig Tilværelse. Det forekommer mig, at det maa kunne forstaaes af enhver, der vil forstaa det. Men jeg skal gaa over til Landsby-skolelærernes almindelige Lønningsvilkaar. Der er Forholdet det, at der fastsættes en Begyndelsesløn for Førstelærerne af i Regelen 10—1200 Kr., hvortil saa senere kommer

Lønningstillægene. Det er altsaa den Betaling, som Stat og Kommune er enige om, at hans Arbejde er værd. Men saa fradrager man i Begyndelseslønnen de Beløb, som Lærerne oppebærer gennem Offer og Accidenser, skønt disse Beløb, navnlig Accidenserne, maa indtjenes gennem særligt Arbejde. Det forekommer mig, at Lærerne maa tjene disse Penge to Gange paa den Maade, og jeg kunde ønske at høre en Udtalelse fra den højtærede Undervisningsminister angaaende dette Forhold. Til en Række Lærerembeder er der knyttet Kirkesang og Orgelspil. Betalingen derfor er som bekendt 100 Kr. om Aaret. Hvad mener nu ærede Medlemmer af dette Ting om denne Betaling? For det første lægger man Beslag paa disse Menneskers Søndag, for det andet byder man dem for dette Arbejde, der altsaa er Søndagsarbejde, Ekstraarbejde, ofte en Betaling, som enhver kan regne ud neppe kan regnes højere end til 30—35 Øre i Timen. Ogsaa her synes jeg, vi er lidt for langt tilbage for, hvad der er sømmeligt. I Skoleforordningen af 1814 hed det sig, at Lærernes økonomiske Forhold skulde være saaledes, at de kunde sidestilles med velstillede Gaardmænd. Denne Norm gælder slet ikke mere, nu kan de allerfleste Landsbylærere have Besvær med at have Indtægter, som stiller dem lige med de bedst stillede Husmænd. Her er jeg for øvrigt ved et andet Forhold i Lønningsmetoden, som jeg vil paatale, nemlig den Bestræbelse, som med rivende Hast gaar ud paa at faa solgt saa mange, ja helst alle Skolelodderne bort fra Skolerne. Jeg kender godt alle de Argumenter, der kan anføres for at sælge Skolelodderne, men jeg respekterer dem ikke. Jeg betragter det alligevel som en Fejl at gøre det. Har Læreren ikke selv Lyst eller Tid til at dyrke Jordloden, kan han forpagte den bort og gennem Forpagtningsafgiften sikre sig f. Eks. Levering af sød Mælk eller af Brødkorn, et Forhold, som mange Steder ude paa Landet navnlig i de Tider, vi nu lever i, kan faa overordentlig stor Betydning for Lærerne. Jeg lægger imidlertid Hovedvægten paa, at der ved Jordloddens Pasning skabes Lærerne den samme uvurderlige Fordel, som Husmændene har, nemlig at kunne opdrage deres Børn til arbejdsomme, nyttige og dygtige Mennesker, samtidig med at de maaske kan have Lejlighed til at forøge deres Indtægt; desuden faar de ved at beholde Jordlodderne et Tilknytningspunkt til den Virkekreds, hvori de lever, og kommer paa en ganske naturlig Maade i Kontakt med Landbefolkningen, hvilket kun kan være til Gavn for begge